

KALAPUTXT

MUTRIKUKO HERRI-ALDIZKARIXA
2018ko azaroa - 188. zenb.

"Lengua vulgar vascongada"
hartatik... Euskaraldira!

AKELARRE Antzerki Taldea:
33 urte taula gainean

Eguneko Zentroa zabalik

Maridolo
Alkorta Barruetaña

**ARANA BASERRIKO
ALABA MAINATUA**

AbenduRock:
Negua dator ta...

GOIZEKO IZARRA
ikastolak

50
urte

Igualatorioarekin eta
Osakidetzarekin
lan egiten dugu

Audioprotesista
egunero zentroan
Audiometriak doan

OPTIKA VITORIA

O P T I K A • A U D I F O N O A K

ERRIBERA 16 • 48700 ONDARROA • 946134138 • mvitoria@cnoo.es

Gure bezeroengandik beti hurre

okindegia · fruitategia · harategia · urdaitegia · eta beste
asteazken eta ostegunetan erosketak etxera eramateko aukera

San Agustin 10 · Mutriku · Tel. 943 60 36 11

Telefonoak

Osasuna

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00
Botikak	
Lasuen-Elezgarai	943 19 50 26
.....	626 61 13 92
Lon Apraiz	943 60 32 50
.....	630 05 50 97
Amaia Zalduegi	669 26 22 01
Hiart Burgoa	667 33 88 90
Etxeberría (Elgoibar)	943 74 01 40
Garitaonaindia (Elgoibar)	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar)	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberría (Elgoibar) ..	943 74 12 77
Idoia Lafuente (Eibar)	943 25 44 10

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Anai Arte	943 60 34 10
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Eguneko Zentroa (Deba)	943 19 23 60
Turismo Bulegoa	943 60 33 78
Bake epaitegia	943 60 70 49
Kiroldegia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz pilotalekua	943 60 41 91
Ur Partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Posta zerbitzua	943 60 30 44

Irakaskuntza

Goizeko Izarra Ikastola	943 60 36 75
San Miguel Ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal Euskaltegia	943 60 30 94
Udal Musika Eskola	943 60 37 80
Haurreskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

ANSOLA taxia	638 67 23 83
ANTON taxia	666 22 19 99
XABI taxia	656 28 90 26
Lurraldebus	943 41 52 08
Pesa Autobusak	902 10 12 10
BizkaiBus	902 22 22 65
EuskoTren	902 54 32 10
Loiuko Aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
Bikario etxea	943 60 39 88
Santa Catalina eleiza	943 60 32 00

Mafiosoen propagandarekin nazkatuta!

Bada hilabete pare bat lehen aldiz esku orri xeble batekin topo egin nuena. Bertan Mutrikuko alkatea herrirako etxebizitzaren aurka zegoela adierazten zuen letra larri, eta hori ikustean interresa piztu eta irakurtzen jarri nintzen. Baita damutu ere.

Alde batetik, testuaren euskara penagarria ikusita antzeman dezakegu egilea ez dela euskaraz ikasia, ezta idatzizko erabiltzailea ere ahozko erregistro "mutrikuarra" erabiltzen baitu, pluraltzailea zer denik ere jakin gabe. Bestalde, lehen paragrafoan Cohousin etxebizitzak aipatzen dituzte, eta etxebizitza horiek egiteko plana Samikoilan duela denbora bat entitate pribatu batek juxtu-juxtuan erositako eremuan eraikitzeak ziren, udala atzera bota zen arte. Hala ere... herrian 400 etxebizitzatik gora daude hutsik. Hobeto egongo litzateke lur eremu horik antzokiren bat edo zinemaren bat egiteko aprobetxatzea.

Lehen eskuorri hori "Mutrikun etxebizitza sozialak behar ditugun taldea" k sinatzen du. Duela gutxi, beste eskuorri bat aurkitu nuen etxeko postontzian, "Mutriku kutsatuta" izenburuarekin. Bertan herriko araztegiak izandako arazoaren eta isurien inguruan hitz egiten du, herritarrei ikuspegi oso sentsazionalista eta melodramatikoa eskainiz, interes jakin batzuen ondorio seguruenik. Isurien inguruan orrialde erdi hizketan egin ondoren, udaleko ordezkarien inguruan jarduten du. Gai zentralak, dirua, hirigintza-planak, interes propioen jokua, ustelkeria etab.

Hau honela; lehen eta bigarren orrien idazketa formatua berbera da. Lehena penagarri idatzia dago, bigarreneko badirudi konturatu zirela idazten zekien norbaiten beharraz. Lehena, ustezko talde horrek idatzia da, eta bigarrena anonimoa.

Argi dagoena da norberaren planak gaizki ateratzean izorratu egin behar dela, eta herria manipulatzeko alde batera utzi. Txakur zaharren jokoak azkar antzematen baitira, bai eta herriko lau mafiosoak ezagutu ere.

Beren inbertsioarekin etekin estratosferikoak ateratzeko herria konplize bilakatu nahi duenak ez dezala eskuorri anonimo edo antzekorik bidali; aldiz, idatzi dezala Kalaputxiko gutunaren atalean, horretako dago eta! Hori bai, izen abizenak argi erakutsita.

Argitaratzailea **Karenka komunikazio elkarte**
Barrenkale 12, behe - 20830 Mutriku Tel. 635 748 393
 e-posta aldizkaria@kalaputxi.eus - kalaputxi2001@gmail.com
 web <http://www.kalaputxi.eus> Bloga www.kalaputxi.blogspot.com
 Laguntzaileak **Mutrikuko Udala** eta **Gipuzkoako Foru Aldundia**
 Kolaboratzaileak **Iñigo Andonegi, Josu Larrañaga**.
 Tirada **2.200 ale** Lege Gordailua **SS-787/01** ISSN **1579-4792**
 Inprimategia **EUSKALINPRI** Banaketa **Kalaputxi**

Kalaputxi Herri-Aldizkarixak
 Erakunde hauen diru laguntza jasotzen du:

Mutrikuko Udala

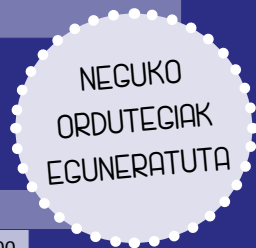

Gipuzkoako Foru Aldundia

astelehenetik ostiralera						
DB03 LEKEITIO-DONOSTIA						
Lekeitio	6:15	9:50	12:50	17:50	20:00	
Ondarroa	6:40	10:15	13:15	18:15	20:25	
Mutriku	6:45	10:20	13:20	18:20	20:30	
Donostia	7:55	11:30	14:30	19:30	---	Unibertsitatetik
DB03 DONOSTIA-LEKEITIO						
Donostia	8:00	11:00	14:30	18:00	20:30	Unibertsitatetik
Mutriku	8:50	11:50	15:25	18:50	21:20	
Lekeitio	9:35	12:35	16:10	19:35	22:05	
DB04 ONDARROA-MALLABIA						
Mutriku	7:15	orduro	20:15	21:25	22:15	22:45
Mendaro	7:50	orduro	20:50	22:05	22:50	22:55
Eibar	8:15	orduro	21:15	22:30	22:45	23:15
Mallabia	8:30	orduro	21:30	22:45	---	---
DB04 MALLABIA-ONDARROA						
Mallabia	6:00	6:45	orduro	20:45	21:25	22:05
Eibar	6:10	7:05	orduro	21:05	21:45	22:15
Mendaro	6:35	7:35	orduro	21:35	22:10	22:30
Mutriku	6:55	7:55	orduro	21:55	22:30	22:40
DB05 MUTRIKU-ZUMAIA						
Mutriku	6:25	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25
Deba	6:40	9:40	11:40	13:40	16:40	18:40
Zumaia	7:10	10:10	12:10	14:10	17:10	19:10
DB05 ZUMAIA-MUTRIKU						
Zumaia	8:10	10:10	12:10	15:10	17:10	
Deba	8:40	10:40	12:40	15:40	17:40	
Deba	9:15	11:15	13:15	16:15	18:15	
Mutriku	9:25	11:25	13:25	16:25	18:25	
DB06 ONDARROA-SORALUZE						
Mutriku	8:45	10:45	12:45	14:45	17:45	19:45
Mendaro	9:15	11:15	13:15	15:15	18:15	20:15
Soraluze	9:40	11:40	13:40	15:40	18:40	20:40
DB06 SORALUZE-ONDARROA						
Soraluze	7:40	9:40	11:40	13:40	16:40	18:40
Elgoibar	7:45	9:45	11:45	13:45	16:45	18:45
Mendaro	8:00	10:00	12:00	14:00	17:00	19:00
Mutriku	8:20	10:20	12:20	14:20	17:20	19:20

larunbat, igande eta jai-egunak						
DB03 LEKEITIO-DONOSTIA						
Lekeitio	8:00	12:30	17:00	19:00		
Ondarroa	8:25	12:55	17:25	19:25		
Mutriku	8:30	13:00	17:30	19:30		
Donostia	9:40	14:10	18:40	20:40		
DB03 DONOSTIA-LEKEITIO						
Donostia	10:30	14:30	17:00	20:30	21:00	
Mutriku	11:20	15:20	17:50	21:20	21:50	
Lekeitio	12:05	16:05	18:35	22:05	22:35	
DB04 ONDARROA-MALLABIA						
Mutriku	7:15	8:15	orduro	20:15	21:25	22:15
Mendaro	7:45	8:45	orduro	20:45	22:05	22:20
Eibar	8:10	9:10	orduro	21:10	22:30	22:45
Mallabia	8:25	9:25	orduro	21:25	22:45	---
DB04 MALLABIA-ONDARROA						
Mallabia	6:50	7:45	orduro	21:45	19:45	
Eibar	7:00	8:00	orduro	22:00	20:00	
Mendaro	7:35	8:35	orduro	22:35	20:35	
Mutriku	7:55	8:55	orduro	22:55	20:55	
DB05 MUTRIKU-ZUMAIA						
Mutriku	8:25	10:25	12:25	14:25	16:25	18:25
Deba	8:40	10:40	12:40	14:40	16:40	18:40
Zumaia	9:10	11:10	13:10	15:10	17:10	19:10
DB05 ZUMAIA-MUTRIKU						
Zumaia	9:10	11:10	13:10	15:10	17:10	19:10
Deba	9:40	11:40	13:40	15:40	17:40	19:40
Deba	10:15	12:15	14:15	16:15	18:15	20:15
Mutriku	10:25	12:25	14:25	16:25	18:25	20:25
DB06 ONDARROA-SORALUZE						
Mutriku	9:45	11:45	13:45	17:45	19:45	21:45
Mendaro	10:20	12:20	14:20	18:20	20:20	22:20
Soraluze	10:40	12:40	14:40	18:40	20:40	22:40
DB06 SORALUZE-ONDARROA						
Soraluze	8:40	10:40	12:40	16:40	18:40	20:40
Elgoibar	8:45	10:45	12:45	16:45	18:45	20:45
Mendaro	9:00	12:00	13:00	17:00	19:00	21:00
Mutriku	9:20	12:20	13:20	17:20	19:20	21:20

Bilbo - DEBA - Donostia				Donostia - DEBA - Bilbo			
	Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero		Lehena A-O	Lehena L-I	Azkena egunero
Bilbo		7:00	20:00	Donostia	5:50	7:50	20:50
Eibar	6:14	7:14	21:14	Errekalde	5:59	7:59	20:59
Elgoibar	6:24	7:24	21:24	Orio	6:14	8:14	21:14
Mendaro	6:33	7:33	21:33	Zarautz	6:20	8:20	21:20
DEBA	6:44	7:44	21:44	Zumaia	6:29	8:29	21:29
Zumaia	7:00	8:00	22:00	DEBA	6:43	8:43	21:43
Zarautz	7:08	8:08	22:08	Mendaro	6:52	8:52	21:52
Orio	7:15	8:15	22:15	Elgoibar	7:01	9:01	22:01
Errekalde	7:29	9:29	22:29	Eibar	7:11	9:11	22:11
Donostia	7:38	9:38	22:38	Bilbo	8:20	10:20	23:20

ONDARROA - BILBO			BILBO - ONDARROA		
astelehenetik ostiralera			astelehenetik ostiralera		
	lehena	azkena		lehena	azkena
A3916 Ermuatik	5:40	19:40	A3916 Ermuatik	7:10	22:10
Mutrikutik irten: 6:25, 7:25, 15:25			Mutrikuraino: 14:10, 18:10, 20:10		
A3915 Durangotik	6:10	20:10	A3915 Durangotik	7:40	21:40
Ondarroatik Bilbora zuzenean: 6:30; 7:30			jai egunak		
jai egunak			A3916 Ermuatik	8:10	22:10
A3916 Ermuatik	6:40	20:40	A3915 Durangotik	8:40	21:40
A3915 Durangotik	7:10	20:10			

EGUNEKO ZENTROA ZABALIK

Zorioneko gaude mutrikuarrok herriaren aspaldiko erreibindikazio eta nahi bat bete delako. Horixe zen Egunekeko Zentroa, asetu beharreko herriarentzako behar bat.

Egunekeko zentroaren zerbitzua Udalaren eskumena izanik eta herrian edadean aurrera egindako gero eta pertsona gehiago ikusita, lehentasuneko gaia izan zen Egunekeko zentroarena EHBildurentzat aurreko legealdian.

Jakin bagenekien gure belaunaldiak inoiz bizi izan duen krisialdirik bortitzenean geundela eta ez zela eskatzera joateko garaia, baina huraxe zen momentua, atzera ezina. Eta ardurari heldu genion.

Gipuzkoako Foru Aldundian mutrikuarrontzako soluzioa Debako Egunekeko zentroa izan zitekeela esaten ziguten, eta Mutrikun Egunekeko zentrorako eskaririk ez zegoela argudiatzen zuten. Guk ezetz, mutrikuarrek Mutrikun behar zutela Egunekeko zentroa, konbentzitututa gaudelako herriarentzat zerbitzu ona izango dela hori, horren beharrean dauden pertsonentzat eta beraien familientzat.

Eta modu berean, udal-ardurak bultzatuta, Mikel Deuna Egoitzari proposamena egin eta berehala lortu zen aldeko jarrera bat, diru-kontuek sortutako zalantza logikoak gorabehera. Puntu horretan, aitortu beharra dago Mikel Deuna Egoitzak Egunekeko zentroaren proiektua aurrera ateratzeko egindako ahalegina. Eskertzekoa, benetan.

Hortaz, pozik agertzen gara Egunekeko zentroa mutrikuarrentzat zabalik ikusita, eta eskerrak eman nahi dizkiegu hori posible izateko lanean jardun duten guztiei.

Eta nola ez, aurreko legealdian egindako lana gogoratu nahi dugu, guztiaren hasiera hura, 2014 urte hartan, gaurko zentroaren hazia orduan erein baitzen.

Mutrikuko EHBildu

Kalaputxik irakurleen gutunak plazaratzen ditu. Datozen ordenean eta espazioak eskaintzen duen aukeraren barruan, moztu edo hurrengo hilerako laga ditzakegu. Gutunak izen abizenekin bidali:

kalaputxi2001@gmail.com edota

aldizkaria@kalaputxi.eus

Kalaputxik ez du bere gain hartzen aldizkarian hirugarrenek adierazitako esan-iritzien erantzukizunik.

Estebin

*Eskerrik asko une gogor honetan
gurekin egoteagatik*

IKASTOLAK 50 URTE

Berrogeita hamar urte betetzen dira Mutrikuko Ikastola abian jarri zela Goizeko Izarra elkartearen izenarekin eta elizaren babesean. Zailtasun handiak izan zituen hasieran: aurkako giro politikoa, ekonomia ahula, azpiegitura minimorik eza...; baina guraso batzuen ausardiak zein herritarren parte-hartzearen ahalak lortu zuten urratsez-urrats aurrera bidea irekitzea; ez, jakina, arazorik gabe.

Aurtengo ikasturtean ezagutarazi nahi dute ibilbide horren nondik norakoa, baita eskertu herritar orori ere euskal eskola lortze bidean bakoitzak, gaitasun edo inplikazioaren arabera, ipini dituen indar eta ahaleginak. Herritar guztientzako ospakizun izango den giro baten murgiltzea nahi dute ikastaro osoan zehar.

**“ 2019ko
otsailaren 8an
Pirritx eta Porrotx
izango dira gure artean**

Nola joan zarete mamitzen ospakizun hau?

Orain pare bat urte hasi ginen guraso, irakasle zein guraso ohi berrogeita hamargarren urteurrena zetorrela-eta nola heldu ikastola sortu zeneko urtemuga honi. Poliki-poliki forma ematen aritu ginen eta erabaki ikasturte osoa izango zela ospakizun, eta balio behar zuela, baita ere, herritar guztiei eskertzeko egindako ahalegina.

Egun, ikasturtearen egitaraua ia osatua dugu eman beharreko azken ukituen faltan. Horretarako Batzorde Iraunkorra osatu dugu hiru gurasok, zuzendariak eta beste irakasle batek osatua, bere eginkizuna izanik beste batzordeak koordinatzea eta ordezkaritza lanak egitea. Antolatu diren beste batzordeak hauek dira: Dokumentazio Batzordea, Ekonomia Batzordea, Dokumental Batzordea, Liburua osatzeko Batzordea eta Ekitntzen Batzordea.

Zeintzuk izango dira batzorde horien eginkizuna?

Arestian esan bezala, Batzorde Iraunkorra koordinazio eta ordezkaritza lanetan arituko da. Astean behin bilduko da eta behar den guztietan.

Dokumentazio Batzordea ahalik eta dokumentazio gehien jasotzen saiatuko da: idatzi, argazki eta audio-koak. Tamalez, hogeita bosgarren urtemugan jasotako guztiak galdu egin dira; horregatik, haiek berreskuratut nahi ditugu eta data hartatik honakoak ere bai. Dei berezi bat egiten diegu herritar guztiei euren eskuetan dituzten, argazki, idatzi, postal edo dena delakoa dutenei, arren, jarri dezatela gure eskuetan (Ikastolako zuzendaritzan edo Agerretxo dendan) digitalizatu ondoren berreskuratuko baitiegu. Ez ditugu nahi argazki zaharrak bakarrik, hurbilagokoak ere jaso nahi ditugu.

Ekonomia Batzordea diruaz arduratuko da. Ez dugu aurrekontu izugarririk, baina edozer egiteko behar izaten da dirua. Autofinantzaketa dugu ipar eta laguntza batzuk ere aurreikusten ditugu; hala adierazi digute Udalak eta Bertso Eskolak.

**KALBAIXO
JATETXEA**

Tel.
943 60 32 56

MUTRIKU

txirritxa.com

**SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA
AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAK!**

Tel. 946 832 600

Gardotza Industridea, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

“ azaroaren 24an mendi-martxa egingo dugu guraso-ikasleok

Dokumental Batzordeak ikasturte bukaeran ekintza, elkarrizketa eta ahal dituen bitxikeria guztiak bildu ondoren, dokumental bat prestatu eta proiektatu nahi du herrian.

Liburu Batzordeak liburu bat prestatzea izango du lan, ikastolaren nondik norakoak euskarri fisiko baten gauzatzeko. Liburuari eduki aberatsena emateko ere herri-tar guztien laguntza eskatzen da.

Ekintza Batzordea herriko talde ezberdinekin suspertze zein koordinazio lanetan arituko da. Ekintza bakoitza iragarri eta bitartekoak eskuratzen ahaleginduko da. Era ezberdinetakoak izango dira: kulturalak, kirol ar-
lokoak, jai girokoak, ikasle ohien eguna, familia eguna, erakusketa...

Urte bukaera honetarako zer duzue jada antolatuturik?

Azaroaren 24a, larunbata, Mendi Martxa antolatuko da. Eguraldia kontuan hartuta ibilbide ezberdinak prestatuta daude, beti ere, familian joateko egokia izango da, eta, jakina, izango du merezitako bukaera bat Beheko Plazan.

San Tomas feriarako Mijoa bailarako emakumeak prest azaldu zaizkigu taloak egiten aritzeko, eta irabaziak 50. urteurreneko gastuei aurre egiteko bideratuko dira. Egun berean urteurrena ospatzeko egindako kamisetak salgai egongo dira, baita ikasleek arte-tailerrean prestatutako 2019ko egutegia ere.

Aipatu nahi dugu, baita ere, Pirritx eta Porrotx Kiroldegian izango direla 2019ko otsailaren 8an. Aurrez azaldu nahi dugu hau, agian Gabon bueltan inguruko herriren baten ere izan daitezkeelako, eta gurasoak lasaitasunez ibili daitezen Mutrikun ere egongo direlako.

Urteurren honetan azpimarratu nahi duzuen zerbait...

Herritarron artean eraikitakoa dela Goizeko Izarra Ikastola, eta, era berean, denona eta herritarrontzat dela.

FERRAS
arrondetia

arratsalde
zabalik
(asteartetik ostiralera)

📍 merkatu plaza
☎ 607 92 09 25

ERAIKUNTZAK

OLATZ, S.L.

Igeltseritza orokorrean, Txalet, Erreforma...

Tel. 943 60 44 10 / 670 41 42 23 - 24

Olatz Auzoa, Urrestieta Baserria - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

EÑAUT BIDEA EGITEN

Aurreko hilabeteen kontatu genuen Eñaut Barrueta-beñak bere arropa-marka sortu zuela eta modaren unibertsoan bidea bakarka egiten hasi zela. Adats ile apaindegian ere eskaparate bat antolatu zuen bere produktzioa aurkezteko, eta web guinea ere hor duela adierazi genuen (<https://enaut.co>).

Hilabete beranduago, kontatu behar dugu moda diseinatzaileentzako REC.0/80 Barcelona Fashion lehiaketan diseinatzaile onenaren saria jaso zuela. Saria ematean, epaimahaikoez nabarmendu zuten estetika minimalista duen *Eñaut* gizonetakoentzako moda-firmak produktio guztia ehun organikoak erabiliz egiten duela.

Bere bidean, hasi da Eñaut urratsak ematen. Adi-adi jarraituko diogu.

HITZA EGUNKARIAK 15 URTE

Azkar doaz urteak eta, atzo izan zelakoan, hamabost urte bete dira dagoeneko HITZA mutrikuarren eskura jarri zenetik. Ordutik, Mutrikuko herriak, Udalak eta herritarrek, babesa eskaini diote HITZAri eta HITZAk ia inork eman ez diguna eman digu bueltan: herriko eta inguru hurbileko informazioa eman egunero-egunero. Kalaputxik hilabetero bezala, HITZAk euskaraz idatzitako berriak eta erreportajeak irakurri ahal izatea ekarri digu. Garrantzirik gabeko gauza dirudiena, meritu handikoa dela konturatuko gara gure ingurura begiratu eta euskarazko produktuen kopurua erderazkoen parean jartzen badugu. Jarrai dezala urte askoan HITZAk gure artean. Eta HITZAko langile talde guztiari, Zorionak!

PENTSIODUNEK BILTZEN DARRAITE

Duela hilabete batzuk hasi ziren eleiza aurreko eskaileretan biltzen, eta horretan jarraitzen dute herriko pentsiodunek.

Beren aldarrikapen nagusia, pentsio duinak izatea pentsioa jasotzen duten pertsona guztiek. Eta duintasun horri 1.080 euroko kopurua ezartzen diote. Baina diru-kopurua garrantzitsua izanik, pentsio-sistemaren egonkortasuna ere aldarrikatzen dute.

Diru-kontuak ez ezik, beste aldarrikapen garrantzitsu bat ere badute pentsiodunek: adinekoen indartzea. Lan-adina atzean utzita asko dutelako gizarteari bueltan emateko, bizitza oso bateko aberastasuna konpartituz.

Hurrengo astelehenetan ere biltzen jarraitzeko asmoa agertu dute pentsiodunek.

RAIKETAK S.L.
SAGARMIÑA

Hondartza 3-4, behea
31 postakutxa
20820 DEBA
Tel. eta faxa: 943 192 249
Mob. 629 639 685
629 641 940
sagarmina@sagarmina.com
www.sagarmina.com

RUGBYZALEAK DONOSTIAN

Mutriku Rugby Taldeko lagunak ekinean dabiltza denboraldia hasi zenetik, entrenatzen, partiduak jokatzen, torneoetan parte hartzen... Eta Rugbyaren giroa lehen eskutik eta hurbil-hurbiletik dastatzeko aukera ere aprobetxatu dute azaroan: Samoako eta Estatu Batuetako selekzioen arteko adiskidantzazko partidua zuzenean ikustera joan ziren 60 gazte eta heldu pasa, eta Anoetan rugby jokalaria handien artean egoteko aukera ere izan zuten, argazkian ikusten den Zelanda Berriko jokalaria kasu. Eusti afizio horri!

ARRAINAK ZAHARREN EGOITZAN

Kardala Akuakultura Institutuan akuakulturako goi mailako zikloko ikasketak burutzen ari diren ikasleek ikasturte bukaerarako proiektua egin beharra izaten dute Enpresa eta Ekimen Sortzailea ikasgaiaren baitan. Beste aukera batzuk aztertu ondoren, irakasle baten proposamenari jarraituta, erabaki zuten teoria mailan geldituko zen proiektua egin gabe, praktikan jarriko zuten proiektu bat egitea. Eta Mutrikun egonda, egoki-egokia ikusi zuten akuariologiari lotutako proiektua gauzatzea, non eta herriko zaharren egoitzan.

Hala, egoitzarekin harramanetan jarri eta lehenengo momentutik erantzun baikorra jasota, etxeko sarrean akuarioa instalatu zuten han bizi diren edadetuen eta bisitarien gozamenerako. Montaje osoa finantzatzeko

Mikel Deuna egoitzan janari-kontuez arduratzen den Auso-lagun enpresaren aldetik ia 300 euroko laguntza ekonomikoa izan zuten.

Instalazio osoa eginda, akuarioaren barruan Mutrikuko uretan harrapatutako arrain txikiak sartu zituzten (lasunak, sarboak, sinsangreak, durdoak, ixkirak...) eta astero-astero egiten dituzte gainbegiratze-lanak. Aipatzekoa, arrainei jaten ematearen ardura egoitzako edadetuek eurek hartu dutela. Proiektua martxora arte luzatuko denez, ordura arte Mikel Deuna egoitzatik igarotzen direnek aukera izango dute akuario eder hori eta herriko arraintxoak ikusteko.

Ekimen hau aurtengo ikasturtean gauzatu bada ere, oso kontuan hartzekoa izan daiteke hurrengo urteetan ere honelakoak egitea, hain harrera ona izan baitu.

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxes: 943 60 31 03

Ristorante
Azken Etxe

**egurrezko labean egindako pizzak
italiar sukaldeko zapore guztiak**

parrilladak · ospakizunak
(ezkontzak, familia-bazkariak, taldeentzako menu bereziak...)

asteazken
iluntzetik
igande
gauera arte

943 60 34 39 · 636 386 016 · ristorante.azkenetxe@gmail.com · Kalbario gaina, Mutriku

BIGA DISKOA EGIN DU AXULARREK

Proiektu luzeago baten bigarren olatua ekarriko digu Axular Arizmendik Gabon sasoirako. BAGA diskoan Mutriku, Lekeitio, Ondarroa eta Debako abesti herrikoiak herrietako abesbatzek abestuta grabatu eta plazaratu zituen Axularrek, eta oraingoan BIGA diskoan Getaria, Orio, Pasaia eta Hondarribia herrietako abesti herrikoiak bilduko ditu disko berri batean, eta horiek ere, jakina, herri horietako abesbatzek abestuta. Bigarren disko honekin pixkanaka ari da aurrera egiten euskal kostalde osoko abesti herrikoiak bilduko dituen proiektua. Baga eta Biga prest, hurrengo etorririko dira Higa, Laga, Boga... Diskoaren zain grabatu duten herrietan egongo badira ere, gurean ere, Mutrikun, eskuragarri izango da Santo Tomas eguneko azokan Goiko plazan jarriko den salpostuan. Herriko musikazaleek, hortaz, aukera izango dute itsas kanta herrikoien bilduma osatzen joateko.

BURUMENDI 25 URTEZ MENDIZ MENDI

Burumendi Mendi Elkartek hilero-hilero mendi-irteera bat antolatzen duela jakingo dute herritar gehienek. Ordea, gutxik gogoratuko dute zenbat denbora daramaten antolakuntza horretan. Hogeita bost urte. Hogeita bost urte hilero hutsik egin gabe herriko mendizaleak Euskal Herriko eta inguru hurbileko eta ez hain hurbileko mendietara bideratzen.

Lekeitio, Markina, Ondarroa eta Debako mendizaleekin batera, orain dela horrenbeste urte egindako mendi-irteera egin dute azaroaren 18an: Araia-Aratz-Arantzazu. Lehenengoa izan zen irteera hura gogoratu nahi izan dute efemeridea ospatzeko, baina ez da hau izango egingo duten azken irteera. Adi egon hurrengo Kalaputxiri, orduan gehiago jakingo baitugu Burumendik antolatutuko duenaz.

LAPURRETA GALBAIXON

Lapurretan egin dute Galbaixoko ermitan. Hango bakardadea aprobetxatu eta inoren begiradaren beldurrik gabe egin dute akzioa. Lapurrek usteko zuten dirutza bat aurkituko zutela ermitako diru-potoan, baina bi txori txiki eramanda, garestiagoa izan da egin duten kaltea, txiki-txiki eginda utzi baitute kutxaren atetxoa. Hamaika ikusteko jaioak! Irakurle, hurrengo ere Kristo Galbaixokoren magalera hurbiltzen zarenean sar itzazu txanponak, ohitura duzunez; bihotzik gabeko bi lapurrek ez dezatela alda eskariak eta eskertzak egiteko ohitura.

ANTIGIMNASIA, FISIOTERAPIA, PILATES, ERREHABILITAZIOA,
HIPOPRESTBOAK, DIATERMIA (MEDESTEC)

opari txartelak zure neurrira

San Agustin 10, behea · 943603655 · islada@islada.org

Pol. ANTZOMENDI · Galdona bidea
MUTRIKU ☎ 943 60 31 86

gorritxuautoak@hotmail.com

ABIATU DA EGUNEKO ZENTROA

Urtetan zain egon ondoren, azaroaren 12an abiatu da Mutrikuko Eguneko Zentroa. Mendekotasun egoeran dauden adindu mutrikuarrek dagoeneko ez dute Debara joan beharrik izango gure herrian zerbitzurik ez dagoelako. Mikel Deuna Egoitzak, Gipuzkoako Foru Aldundiarekin batera, dena prestatu du eta aurrerantzean Egoitzaren sotoan izango da Mutrikuko Eguneko Zentroa. Herrian, herritarrentzat.

Orain arte Eguneko zentroaren zerbitzua erabili nahi zuten herritarrek Debako zentroa zuten hurbilen eta haraxe joan behar izaten zuten egunero-egunero. Azaroaren 12tik, Debara zihoazen sei erabiltzaile mutrikuarrek Mikel Deuna Egoitzan zabaldu den Eguneko zentrori doaz.

Sei erabiltzaile hasi dira, baina Zentroak eta Foru Aldundiak hamar plaza hitzartu dituztenez, oraindik tokia dago erabiltzaile gehiago hartzeko. Hala eta guztiz ere, zentroa hamabost erabiltzaile hartzeko prestatu dago, Foru Aldundiak horrenbeste eskari jasotzen baditu eta plaza horiek hitzartzen baditu.

Eguneko zentroak astelehenetik ostiralera zabalduko ditu ateak, goizeko 9:30etatik arratsaldeko 17:30ak arte. Erabiltzaileek garraio zerbitzua izango dute etxetik zentrori ailegatzeko, Laboral Kutxak finantzatutako furgoneta erabilita horretarako.

Ordu batean izango den bazkal ordura arte erabiltzaileek hainbat jarduera burutu ahal izango dituzte atondu den espazio zabalean: egunkariak irakurri, mahai-jokoak, eskulan-terapiak, buruko ariketak, jarduera fisikoa... Bazkalondoa, berriz, atsedean hartzeko gunean erabiltzaileek besaulki etzangarrietan loxumea egiteko parada izango dute. Arratsalde erdian meriendatu ostean garraio zerbitzuak norbere etxetara eramango ditu bueltan.

Erabiltzaileak zentroan dauden bitartean hiru geriatrilaguntzaileraren ardurapean izango dira, eta, gainera, Egoitzako gizarte-langilea, erizaina, sikologoa eta beste langileak zentroaren funtzionamendu egokiaz arduratuko dira.

Eguneko zentroak 500.000 euroko inbertsioa izan du, Gipuzkoako Foru Aldundiak eta Mikel Deuna Egoitzak erdiz bana finantzatuta. Zortzi urteko iraupen berriztagarria izango duen agiria eginda, gainera, Egoitzak eta Udalak hitzarmena egin dute zentroaren funtzionamenduaz arduratzeko. Izan ere, Eguneko zentroaren zerbitzua udal eskumenekoa izanda baina Udalak baliabide nahikorik ez izatean Mikel Deuna Egoitzak hartu baitu zerbitzua bere gain, herriko adinduen ongizateaz arduratzeaz duen erantzukizunari erantzunez.

Gizonezkoen
ileapaindegia

IMOTZ

Erdikokale, 34 - behea MUTRIKU Tel.: 943 60 41 62

LEA-ARTIBAI

Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

Maridolo Alkorta Barruetabeña

Arana baserriko alaba mainatua

Ez da izan bizitza erraza izan, Maridolorena. Arana baserrian Aldabe errekaetoaren ur-kantuez jolastu ondoren, jakin-bidean hornitzeko zein sosak irabazteko herrirainoko milioika pauso eman, eta Azpeitira bideratu zuen maitasunak. Ezbeharrak industria-lantegira bultzatu eta, urte askotxo igaro ondoren, berriro ere asko aldatutako errekaetoaren ondora bideratu behar izan ditu bere urratsak.

Nola gogoratzen duzu haurtzarora baserrian?

Nire lehenengo oroitzapenetan amonaren figura agertzen zait sutondoan eserita. Bere magalean eserita, adi-adi entzuten nizkion ipuin eta istorioak, eta inoiz okerkeriaren bat egiten banuen laster bilatuko nuen haren altzoa. Etxeko txikiena nintzen niretzat zituen lastan eta fereka guztiak. Zazpi urte nituela joan zitzaigun amona, eta haren hutsunea nebak eta aitak bete zuten.

Beste gogorapen bat dut amonarena: katarrorik harrapatzen bagenuen, zinka baten ura palakada bat errautsekin nahastu eta bertan sartuta garbitzen zizkigun oinak belaunetik behera anai-arreba guztioi. Garbantzuk beratzeko ere erabiltzen zuen amonak errautsa, ondoren garbituz, hobeto biguntzen zirela-eta.

Zelakoa zen zure egunerokoa?

Baserria ez da geldirik egoteko lekua, ez eta umeentzat ere, eta beti egoten zen eginkizunen bat besteei laguntzeko, nahiz eta usu ihesi ibiltzen nintzen. Bakarkako lanetako bat behiak larrean zaintzea izaten zen niretzat, eta ezin ahaztu nola batzuetan behiek esparrutik ihes egiten zidaten Ondarroako izokok ekartzan zizkidan "tebeoak" zelaian eserita begiratzen egoteagatik behiak ahaztuta. Oso gustuko nituen.

Jolaslekua baserri ingurua nuen, eta zer esanik ez albotik pasatzen den Aldabe errekaetoa. Hura mundu ezberdin bat zen nire begietara, eta han jarduten nuen harriekin jostatuz edo ezkailuak harrapatu nahirik. Gehienetan oinetakoak bustita bukatzen nuen, eta, jakina, amonaren magalera, errietarik entzun baino lehen.

Koskortzean, futboleko kaminoan, kaniketan, itsu-baleka, sakaponekin kromotan, kateka, txintxirrikan, txirringolan... jarduten genuen jolasean inguruko haurrekin. Ezkailuak harrapatzen maisutu ginen, eta iaioi aingirak tenedorearekin gureganatzen, nahiz eta gero ez genituen jaten.

Nolakoa zen balarako baserriarrok arteko harremana?

Sasoi baten baserriak ozta-ozta bizi ziren euren egunerokotasunean. Horregatik hemengo balarako baserriarrek gerta zitekeen ezbeharrei aurre egiteko ermandade bat zuten antolatuta. Nahi zuten baserriek kuota bat ordaintzen joaten ziren, gertaera tamalgarri bat izatean: funtsezko ziren animaliaren bat hil,

suteren bat izan..., poltsa hartatik laguntza hartuz pairatutakoa txikiagotzeko. San Jeronimo egunez ermandadekoek antolatzen zuten meza, eta ondoren apaizaren zein organo-jolearen bazkaria prestatu. Jose "Tato" gurera askotan etortzen zen, beste batera joan ordez, ondo jaten ematen geniola esanda.

Une baten igandero ematen zen meza San Jeronimoren kaperan, kanpoko apaiz batek emana. Hark etortzeari lagatzeko, Saturrarango seminariora joaten ginen igandeetan, eta Mutrikuko apaizak ez ziren gustura azaltzen, parrokiara ez joategatik.

Eta eskolaratzea?

Esango nuke bost urte nituela eskolara joaten hasi nintzenean: San Miguel ikastetxera, gaztelaniaz ezer jakin gabe. Pentsa nolakoa izango zen nire harremana monja haiekin. Ama plazakoa egitera joatean ateratzen nintzen berarekin, eta goiz-arratsaldeak igarotzen nituen eskolan. Neguan amak ematen zizkien jakiak prestatzen zizkidaten sukaldetan, eta bertan bazkaltzen nuen. Udar baserrira etortzen nintzen bazkaltzera, oinez, jakina.

Ez ziren errazak izan San Miguel-eko urte haiek. Monja gaiztotzat ditut, oraindik ere, Sor Celestina eta Sor Hermelinda, euskararen aurkakoak ziren zeharo, eta nik tutik ere ez erdaraz. Lehenak bere almidoizko peto azpian Francoren argazkia eramaten zuen, hortik pentsa norekin ari ginen. Zenbat zaplazteko! Ostera, Sor Felisa eta Sor Antonia beste molde batekoak ziren, ez ziguten inoiz kontuan hartu euskara egiteagatik, alderantziz, euskara ez ahazteko esaten ziguten.

Eskola ikasketak izaten genituen goizez, eta, arratsalde, josten eta bordatzen irakasten ziguten. Bertan bazkaltzen nuen, bakarrik gelditzen nintzen eguerdian, ez baitzen beste inor izaten ni bezala, eta askotan Sor Antonia hurbiltzen zitzaidan. Gogoratzen naiz haiek batean mamakuluak biltzera bidali ninduela baratze aldera, eta, pixka bat garbitu ondoren, ontzi batera jaurti zituen eta azukrea gehitu. Bi egunetan utzi genituen ontzian gordeta, eta haiek askatu zituzten mukiak gorde zituen ontzi itxi batean. Ona zela zioen, haurrei emateko, katarroaren aurka egiteko.

Jolasak erdaratu egiten zizkiguten, gaztelaniazko kantuak erabilarazi soka-saltoan eta erdara beste jolas guztietan ere.

Camping
Galdona
 JATETXE ETA ERRETEGIA
 Galdona Baserria
 Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

ARRIETA
 AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

Pasadizo bat kontatuko dut: kedadazka jolastean Sor Natividadek parte hartu zuen neska baten alde, arrazoirik izan gabe, eta bestea haserretu, eta tokatik tira egitean, burua agerian geratu zitzaion. Korrika batean alde egin zuen ezkutatzera.

Irakurtzen zerbait ikasia nuen baserrian aitarekin; egunero irakurrarazten baitzigun aita anai-arreboi sukaldean zegoen Arantzazuko egutegi takotik, orria aldatzean, haren atzealdeko idatz-gaia. Gaztelaniaz irakurtzen trebatu nintzen monjek bazkaltzen zuten bizkitartean, santuen liburu bat irakurtzen aritzen nintzen euren bazkaria bukatu arte pasillo erdian jarrita. Ondoren egiten nuen nire bazkaria.

Hamalau-hamabost urterekin lehen-eskola egiaztagiria jaso nuen. Ondoren, Antoni maistrarekin ikasi nuen beste apur bat. Honek Egaña enpresara eraman nahi izan ninduen berarekin lan egitera, baina baserrirako behar nindutela zioten etxean.

Zein zen zure egitekoa baserrian?

Gure baserriko bizitza besteen antzekoa izan zen urteetan, garia eta artoa ereiten ziren etxerako behar genuenari erantzuteko, eta inguruan bezala baratze aberatsa genuen. Herriko plazara joaten ginen egunero barazkiak eta esnea saltzera, baita etxe-abereak ere; oilaskoak Debako feriara eramaten genituen hilerro. Sagardoa ere ekoizten genuen eta San Gil kalean izan genuen sagardotegia. Hura ixtean Jose Luis tabernara saltzen genituen soberakinak. Gari eta arto zelaia pinudi bilakatu ziren, era be-

rean baratzea handitzen zen bitartean.

Ni etxean gelditzean plazakoa zen nire eginkizun nagusia, ama eri zegoelako. Baina diru apur bat ere atera nahian, kontserba fabriketan egiten nuen lan antxoa sasoian deitzen zidatenean. Udar, ahizparekin batera, Hotel Deban lanean hasi nintzen eta fabrika baino gehiago irabazten genuen hiru hila-betetan. Bitarte horretan eta neba zaharra hiltzean, neba gazteak egiten zituen baserrikoak, bere lana, eskopeten baskulak egitea, utzita. Debakoaren ondoren, Aranzubi tabernan egiten nuen lan asteburuetan. Han lanean nenbilela ezagutu nuen senarra izango zena.

Bizitza aldaketa ezkontzean...

Azpeitiarra zen senarra eta hara joan ginen bizitzera. Hirugarren urtean, alabak bi urte zituela, alargun gelditu nintzen. Senarrak Azkoitiko Danobaten egiten zuen lan eta bertara joan nintzen lana eskatzera aurrera egiteko asmoarekin. Elgoibarko enpresan eman zidaten lana, eta hogeita zortzi urtetan aritu nintzen bertan baliaezintasuna eman zidatenera arte.

Azpeitian jarraitu nuen bizitzen, baina ama okertzen zihoan infartu bat eman ondoren, eta baserrira etorri behar izan nuen ama zaintzera. Laurogeita hamasei urterekin joan zitzaigun eta baserrian jarraitzen dut umetan mimatzen ninduen nebarekin, orain bera baitago mimo beharrean. Hala ere, astean behin joaten naiz Azpeitira nire kontuak egin eta lagunekin egotera.

ASTIGARRAGA ANAIK, S.L.U
ERAIKETAK

 Tel.: 943 60 40 86 / 667 411 938
 e-mail: astigarragamutriku@outlook.es
 Txurruka Tteak., 28 behea - 20830 Mutriku (Gipuzkoa)

APALLU
ITURGINTZA
 Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61
 San Agustín, 3 - Mutriku
 apallu@apallu.es www.apallu.es

AKELARRE AN

1985 urtean hasi zen guztia, eta ordutik sei eta hogeita bi urte bitarteko gazteek antzerkirako duten zaletasuna bideratzen dute taldean, Marisa Martinezen esanetara.

Mutrikun urtero taularatzen dituzte urtean zehar landutako antzezlanak (aurten abenduaren 1ean eta 15ean), eta Debabarrenean ere erakutsi diuzte beren abileziak.

Akelarre Antzerki Taldeak jokatzeko dituen lan guztien gidioak eta jantziak Marisak berak prestatutakoak dira, eta *atrezzoak* Marisak eta Sara Uranga alabak egiten dute.

Akelarre Taldeko zazpi taldeak urtero taularatzen dira, baina urte osoan ere herriko jaietan hartzen dute parte modu batera edo bestera: Gaba Beltza, Iñauteriak, Olenzero...

Ehunka izan dira Marisak zuzendutako taldetik igaro diren gazte mutrikuek, eta etxe askotan dira guraso eta seme-alabak Akelarrekideak izandakoak. Denboraren iraganaren proba.

Marisak gogoan gordetzen duen urtea da 2009koa, Espainia mailako Buero Vallejo sarietan Akelarre taldea Euskadiko talde txapelduna izan baitzen Madrilén jokatuako finalean. Ondo egindako lanaren saria jaso zuen Akelarre Taldeak, eta Marisak ere bai.

UTZERKI TALDEA

Kultura

33
URTE

“Lengua vulgar vascongada” hartatik... Euskaraldira!!

Edade batetik gorako mutrikuar askok “eskueria” esaten dixue gure hizkuntzari, eta ez eskuak mugitxu bihar diralako hitz egitxeko. Gehixenok, baiña, euskeria esaten dixau, eta bada batuazko izendapena erabilten doanik: euskara. Edozela esanda ere, orain behintzat, edonun eta edonoiz euskeraz egitxeko “eskubidia” daukagu...

Eraztuna, euskeraz egitxiarren

1767ko ilbeltzaren 4an Mutrikuko udalbatzak erabaki zonan alkatiak umien eskolarako arauak proposatuko zitxuala, *“discurra los medios que le parecieren más oportunos para la buena enseñanza de los niños, y los proponga al reximiento, para que este haga que el Maestro se arregle a ellos”*. Antonio Miguel de Acilona alkateordiak otsaillaren 12xan aurkeztu zonan proposamena. Bestiak beste, bertan irakurri leiken bezela, ume txikiek otoitzak euskeraz ikasiko zitxuen, baiña haundixaguen kristau-ikasbidia edo katezismua erderaz. *“A los ya grandes, y adelantados, se les dará lección en el Astete en castellano, que deberán aprender de memoria”*. Poliki-poliki euskeratik erderara. Hori zan bidia, etxeko hizkuntzan hasi eta gero erderaz, jende ikasixaren hizkuntza nagusi.

Hiru eraztun egongo ziran gelan. Jarrera desagokixa zakan umiak jarri bihar zonan eraztuna atzamarrian, harik eta bere ingurukoren bat harrapatu arte bihar ez ziranak egitxen... herri batzuetan zapatuan eraztuna zaramanak zigorra eukitzen zonan. Mutrikun, itxura danez, astian bi aldiz eskatzen zonan maisuak eraztuna, eta halakuetan eraztuna zaukanari bi bizkarreko ematen ziozen, edo bestela bi zartada (zigorrarekin), *“deve haver tres sortixas, las dos, para cada vanda, y la tercera, para los que aún no se an puesto a escribir: se pedirán dos veces a la semana; y al que lo trae, se le darán dos palmadas, y tal cual vez un par de azotes”*. Baiña,

zeintzuk ziran, ba, jarrera desagoki harek? 1) euskeraz hitz egitxia, 2) hitz zatarrak esatia, eta 3) ezizenak esatia, *“lo mismo, que por el vascuence se les ha de entregar –eraztuna– por malas frases; como son, ‘mientes tú’; ‘puerco’; ‘cochino’, etc. También se dará la sortiga, por apodos”*.

Madarikaziuak esatiak are zigor haundixagua ekartzen zonan, *“y si digesen alguna maldición, se les dará seis azotes”*. Orduko pedagogixia: kolpeka, ikasi arte.

Euskeraz egitxia desagokixa zan, erderia zan orduan eskolarako eta edonorako gehixen balixo zoana.

Erregiaren aginduak, “en lengua vulgar”

Sasoi baten, euskeria baserritar eta arrantzale ezjakien hizkuntzat hartzen zeuen askok. Adibide bat ekarriko degu hona. 1783ko iraillian Carlos III. erregiak ijitxuen kontrako “Berrespen pragmatikua” promulgatu zonan: *“Pragmática sanción en fuerza de Ley, en que se dan Nuevas Reglas para contener y castigar la vagancia de los que hasta aquí se han conocido con el nombre de Gitanos o castellanos nuevos”*.

Mutrikun, ohitxueria zan bezela, ofertorixuan irakurri zeuen agindu haura azaruaren 23an. Hala idatzi zonan Juan Manuel de Arriola bikarixuak: *“oy Domingo día de la fecha, al tiempo del Ofertorio de la Misa Popular, he leído la Pragmatica Sanción antecedente, explicando su contenido, y capítulos al Pueblo en lengua vulgar vascon-*

gada”. “Vulgar” hitzak ‘herrixarena’ esan nahi deu, herrixak erabiltzen zonan hizkuntza zalako euskeria, baiña horrez gañera, latiñak eta erderiak ez bezela, konnotazio peioratibua ere bazakan.

Gerraurrian, euskeriaren loraldixa

Kontu jakiña da oraintsura arte euskeriak ez doala euki tokirik administrazioan. Mutrikun, gañerako euskal herrixetan bezela, erdera hutsez jasoten ziran aktak, dekretuak eta bestelakuak. Baiña, poliki-poliki, XX. gizaldiko bigarren eta hirugarren hamarkadetan batez ere, euskeriak halako loraldi bat euki zonan. *Argia* astekarixan eta *Euzkadi* egunkarixan, esaterako, kazetari abertzaliek euskeriari toki duiña eman nahixan euskeria erabiltzen zeuenak (izenetan, antzerkixetan...) zoriundu egitxen zitxuen. Hamen adibide batzuk:

1925eko martixaren 8xan *Asteun* izeneko idazliak holaixe idatzi zonan *Argia* astekarixan: *“Arrasate’tar Andonin’en emazteak seme eder bat izan du eta igandean ugutzatu [bataiatu] zuten ipiñirik euskal izen ederra dan Elezar Paul. Nere zorion agurra sendi orreri eta batez ere bere aitari [amari ere bai, ezta?], aurrari Euskal izena ezarri diolako ¡Euskaldunak, jarrai orri!”*.

1926ko zemendixaren 7xan, *Arno mendi* idazliak, Mutrikun egitxekua zan euskal eguna zala-eta, hala idatzi zonan: *“txoritxu batek alai-alai neure ondora etorriarik ara zer esan didan: Ementxe uri onetan euskal egun bat gertatu bear degu; gure euskera gau-*

za txar baten eran oinperatu ondoren betiko ezkututua ikusi nai ez badegu, nai ta naiez berak laguntza eske egi-ten digun didarrari erantzun bear diogu”.

Urte bereko abenduaren 5ian, *Mariñel bat* (ez)izeneko batek beste hau idatzi zolan astekari hortan: “*Elizkoi Elkarteko Gaztediak iduki zuten lengo igandean antzerki jai polit bat bañan... erderaz. ¿Ez al dakite Elkarte orretako gazteak euskeraz? Ez dirudi. Antzerki jaiak beti erderaz, al agarrao dantzatu, ta gero deadar egin euskaldunak gera gu. Amaika orrelako euskaldun badi-tuk Mutriku’n*”.

1929ko maiatzaren 5ian “*Itxas-Aurre*”k pozez hartu zolan itsasontzi bati euske-razko izena jartzia: “*Gaur jaurtiki dute uretara Egaña ontzigillearen “motor” berria, ipiñirik euskerazko izen egoki au “Aixkire*”. Urte batzuk lehenago, 1926-01-17xan, *Arno-Mendik* Berna-beneko etxia egitxen zihardueta eta euskerazko izenen bat jartzeko gomen-dia edo kontsejua eman zixuen: “*Oraintxe ia amaian da Arrieta’tar Bernabe jauna egiten ari dan etxe berri polit polita. “Nere Txokoa” izena, egoki litzaioke*”. “Bernabe-enea” ize-narekin geratu zan.

Euskal Herrixaren alde egitxia ezin zeiken ulertu euskeriaren alde egin gabe. Egin eta eragin.

Gerra osteko urte illunak

Loraldi hori gerriak eten zolan. Euskal pizkundia atzen egin zan, emendau, amatau. Franco nagusi. Euskeraz egin ezkeru illia moztutzeko mehatxuak etorri ziran, isunak, berirakunak...

Urte batzuk lehenago txalotzen ziran euskal izenak erdaldundu egin ziran gerra ostian. Geure etxian entzun-dako adibidetxo bat: Txilen jaixotako geure aitzak eta osabek beuren ponte-izenak galdu zitxuen: Jon Ander An-dolin, Aitor Jon Mikel eta Iñaki Mire-na ziran atzerrian, eta Euskal Herrira etorritxakuan, Ondarrura hain zuzen ere, Juan Andres, Juan Miguel eta Ignacio María bihurtu zitxuen. Luzia izan zan Patxiren keriza...

Gerra osteko urte latz haretan ere askok geure hizkuntzari eutsi egin zixuen. *Emakume Abertzale Batza* alkartekua izandako Maritxu Ando-negi “*Lekonde*” zanak azaldu zidanez sasoi baten Mutrikuko andrak Dono-stiara juaten ziran erosketak egitxera. Euskaltzale sutsuak ziranez, erropak-eta eroatera Mutrikutik juandako sei-zortzi lagun denda batera sartu eta “euskeraz?” galdetzen zeuen. Eta ez bazakixen, kalera ertetzen zeuen. Dendarixak ikusten zolanian bezero harek zeozero erosi zeikixuela, “*esperen un poquito ya les traeré...*” eta euske-raz zakixan baten bat ekartzen zixuen. Gaur egun hori hizkuntza erabiltzeko “motibazio instrumentala” esango lixueke aditxuek. Jakiña, dirua tartian dauanian... Bezeruak beti errazoa!

Euskeriari eutsi zixuela esan degu, baiña hori baiño gehixo egin zeuen gure aurrekuek, ikastolak eta gau-eskolak sortu...

Euskaraldixa

Hala ere, Mutrikun bere tokixa egi-txen hasitxa do erderia, aspalditxik gaiñera. Eratzunak, prestijixo gabeko hizkuntzatat –lengua vulgar– har-

tziak, isunek eta abarre euskeriaren erabilleran eragin zuzena euki zeuen. Baiña orain aurrera begiratzeko sasoi da. Orain ez do sasoi bateko eratzunik, iñork ez digu illia moztuko, nahi degun izena jarri geinkixo semiari/alabari... eta Donostiara baldin baguaz denda gehixenetan euskeraz egingo digue, edo ulertuko deue behiñik behin... Askok aurreratu da. Jakin badakigu euskeraz, baiña erabiltzen al degu?

Zemendixaren 23tik hasitxa, hamaika egunez, euskaldunok geure artian euskeraz egitxeko gonbidapena jaso degu. Jolas moduan antolatu dan kanpaiña hau ez da umientzat, gazte-gaztientzat ere ez. Geuri begira eu-kiko ditzugu. Gure hitzak eta ekintzak bat ete datozen aztertzen. Helduok euskeraz olgatzten ikusiko gaitxue: aiton-amonak, osaba-izebak, gura-suak... Eta, badakigu, umiek zer ikusi, haura ikasi.

Euskaraldixak mezu argixa bezain erreza dauka: dakixenak egin daixela. Ondo edo gaizki, batuaz, mutrikua-rrez edo bizkaitxarrez, poliki edo abu-ro... nahi edo ahal degun bezela, bai-ña egitxia da kontua.

Bihotzetik ahora, hamaika ikuste-ko jaixuak gera! Halaixe esaten za-kixen lehengo zaharrek. Eskuetako atzamarrak baiño gehixo, hamaika, pillua! Ez da ez erronka makala, ha-maika egun euskeraz. Olgatzeko gogua bai? Lehen hitzetik hasi, bi-garrenian segi, hirugarrenari hel-du... urtietako ohitxurak aldatu arte. Goguan euki biharko genduke gorago aitzatu degun Maritxu “*Lekonde*” za-nak esaten zoana: euskaldun egitxen gaitxuena euskeria da!.

Josu Larrañaga Arrieta

ABENDUR

NEGUA DATOR TA...

Azken urtaroen betean-beteen sartu garela dirudien honetan, Abendurocken 14. edizioa ere ate joka daukagu. Ez da 15.a, ez, baina kartela ikusita edozeinek pentsa lezake aurtengoa zenbaki borobila izan behar dela MRKrentzat. Aurten, formatu aldetik aldaketa txiki batzuk egin baditugu ere, ez da zer entzun eta zer ikusirik faltako. Ez ditugu astero kontzertuak izango, bai ordea, musikari lotutako hainbat emanaldi edota ekimen. Guztiak ere Gaztetxean, eta urtero bezala, doan izango dira.

ZUZENEAN MUTRIKUKO GAZTETXIAN 2018

XIV. ABENDU ROCK MUTRIKU

*** ZEA MAYS** ABENDUAK 15 22:30
MRKren eskutik

ESKEAN KRISTÖ ABENDUAK 29 22:30

MAREN+BI ZALDI ABENDUAK 14 22:30

MRK GAUA ABENDUAK 22 - 22:30

ATE IRIKIXAK ABENDUAK 1 - 11:00

BEGIPUNTUAN argazki erakusketa ABENDUAK 9 - 18:30 (irakiera) ABENDUAK 14, 22 eta 29
24 HOUR PARTY PEOPLE filma ABENDUAK 9 - 19:00

*Ikusle kopurua mugatua izango denez, izartela behar da kontzertua ikusteko.
 Info +: [facebook.com/mutrikumrk](https://www.facebook.com/mutrikumrk)

"MRK ate irikixak" (abendua 1)

14. Abendurocken ateak eta abenduarenak egun berean irekiko dira, eta zer hobeto "MRK ate irikixak" ekimenarekin hastea baino. Iazkoa izan zen ate irekiak antolatu genuen lehen urtea, eta orduko arrakasta ikusita, aurten errepikatzea erabaki dugu. 20 bat haur eta gazte bildu ziren gaztetxean MRK-kook bertan jarritako instrumentuak (bateria, baxua eta gitarra) jotzeko/probatzeko irrikaz. Berria zen hura gehienentzat; gogoia eta jakinmina zerien. Izarren pare, agertokian instrumentu bat astintzen egoteak sortzen duen zirrara denok bizi beharreko zerbait izan beharko luke.

Gitarra eskuetan hartu orduko gazte batek egindako galdera: "hau urtean zenbat aldiz antolatuko duzue?". Ekimen hau antolatzeak merezi duen seinale.

Aurten ere, iaz bezala, bateria, gitara eta baxua eskura izango ditu probatu nahi duen orok. Gero, entsegu gelak erakutsi eta MRKren nondik norakoak azaldu ostean, mokadutxoak jateko aukera ere egongo da. Ekimena, batez ere, belaunaldi gazteengan pentsatutakoa izan arren, ez diegu nagusiagoei aterik itxiko.

Argazki erakusketa eta dokumentala (abendua 9)

Igande arratsaldean emango diogu hasiera ia hile bukaerara arte ikusgai egongo den argazki erakusketari, hasiera musikatuarekin lagunduta. Oraingoan etxeko baten eskutik gainera. Aritz Larreak ("Begipuntuan" sinaduraz) bere kameraz izoztutako uneak izango ditugu ikusgai; kontzertuetara ez da inoiz bakarrik joaten, beti izaten du kamera lagun. Argazkiak ateratzea zaletasuntzat badu ere, bere argazkiak ikusi ondoren inork gutxi pentsatuko luke ez dela argazkilaritzatik bizi. Hainbat kontzertutako 30 argazki inguruk osatuko dute erakusketa, eta abenduaren 9an, 14an, 22an eta 29an ikusi ahal izango da.

Erakusketaren irekieraren ondoren, 24 Hour Party People, kulto musikal kontsideratutako film britaniarra ikusteko aukera izango dute bertaraturakoe. 70. hamarkada amaiera eta 90. hamarkada hasiera bitarteko Manchester hiriko musika taldeen bizipenak azaltzen dira bertan; baita haien lanak ekoizten zituen Factory Recordsen ere. Filma gaztelaniaz izango da.

KONTZERTUAK

Gau akustikoa: MAREN + BI ZALDI (abenduak 14)

MAREN: Gitarra akustikoa soinean duela, Gaztetxera hurbiltzen den edonor bere ahotsarekin liluratuta utziko du neska gazte bilbotarrak. Doinu akustikoen zalea bazara, ez zara damutuko emanaldi honekin.

BI ZALDI: Zaldibiatik datorren hirukotea (gitarra, saxoa eta ahotsa). Atzerriko abestiak euskaratzen hasi baziren ere, egun euren abestiak sortzen eta eskaintzen dihardute.

ZEA MAYS (abenduak 15)

Ez du aurkezpen handirik behar Aiora eta bere mutilen taldeak, 20 urteko ibilbide oparoaren ondoren. 2005ko Gaba Beltzean jo zuten lehen aldiz Mutrikuko Gaztetxean. Ordutik asko hazi da taldea, baina izaeraz apal, eta bihotzez handi zein indartsu jarraitzen du. Bigarrenenez datoz Mutrikuko Gaztetxera; ezin aipatu gabe utzi, Kukutza barnean (eta bizirik) daraman taldea dela Zea Mays, eta horrek gazteteenganako lotura estutzen diela.

Erdi geldirik dago talde bilbotarra azken aldian, euren lan berria prestatzen. Hala ere, nahiz eta kontzertu gutxi jotzea erabaki, Mutrikurako gonbiteari ez diote muzinik egin. Madrilen joko dute aurtengo azken kontzertua, baina aurretik gure herrian bertan, euren goxotasunaz eta indarraz gozatzeko aukera izango dugu. Gaztetxea txiki geldituko da. Ikusle-kopurua mugatua izango denez, txartela beharko da kontzertura sartzeko; egun batzuk lehenago jarriko ditugu eskuragai.

MRK GAUA (abenduak 22)

Hutsik egiten ez duen hitzordua. Aurten ere, ez da kolorerik faltako. MRK-ko kide direnek, izan zirenek eta herriko musika zaleek berotuko dute neguko gau hotza. Urteko gau berezienetakoa, zalantzarik gabe askorentzat. Berriz ere eztanda egingo du Gaztetxeak!

ESKEAN KRISTO (abenduak 29)

Arratziarrek labetik atera berri duten lana aurkeztuko digute urteko azken larunbatean.

14. Abendurocki amaiera emango dion azken kontzertu honetan, 70eko hamarkadako Rock&Roll doinuak, ironia, burla eta zorakeria...

Auskalo 15.ak zer dakarren. Aurtengoa behintzat ez da erraz ahaztekoa izango.

MRK-k ekimenetan parte hartzera eta emanaldiez gozatzera animatzen zaitu!

"...zergatik utzi kantatzeari?"

B. L.

ARATZ

Etxekoen izenean, Zorionak. Egun seinalatuan jaio zinenez, ospatzeko ez daukazu aitzakiarik. Matxo handi bat!

ALBERTO

Zorionak osaba! Ondo-ondo pasatu zure urtebetetzean. Ea elkarrekin ospatzeko aukera izaten dugun. Matxo bat Mutrikutik!

KOLDO

Zorionak mutil handi! Zu ikusteko gogoz... Puxu!!! Luken

LUKEN

Bi urte bihotz! Zorionak! Ilargiraino eta bueltan maite zaitut... Amatxo & Aitaxo

MIA

Zorionak etxeko guztien partez gure pinpilipauxari! Urriaren 5ean dagoeneko urtebete! Matxe-matxe.

MIKEL

Zorionak!!! Otxandixoa erbesteratua izan zean arren, ez gea zutaz ahaztu! Iheslariak etxera!!!

MARIBI

Azaroaren 14an urteak bete dituzulako ZORIONAK!!! familiaren partez, ta bereziki Nahia, Ekaitz eta Enara

AMETS eta EKIA

Ametsek abenduak 6xan 6 urte, eta Ekiak abenduak 13an urtebete. Etxeko danon partez, matxo haundi bana!!

INES eta KANDIDO

Azaroaren 25ean egun berezia: 64 urte elkarrekin eta bizipozez gainera! ZORIONAK BIKOTE!!

ANE eta ASIER

Gure SERENDIPITYn parte izatlarren... ZORIONAK!!!

IZADI

Zorionak etxeko danon izenian!!!

AIUR eta XABAT

ZORIONAK BIKOTE! gelako lagun guztien partez!

ZORIONTZEKO MODUAK

E-POSTA kalaputxi2001@gmail.com

edota aldizkaria@kalaputxi.eus

WHATSAPP 635748393

ESKURA ANSORREGI ZAPATA-DENDA

BUZOIAN LUARDO BEHEAN

Argazki Zaharrak

1950 urte inguruan

(Eskuminetik eta behetik hasita)
Maria Iparragirre (San Juan),
Maria Luisa Salegi (Langa),
Manuel eta Justina Basurko
(Ahatei), Josefa Salegi Osa,
Maritxu Arrazola (Langa
Txiki), Dominga eta Josefa
Elorza Aranberri (Pikua) eta
Andres Albizu (Etixerre).

Gorixo baserri zaharra

Gorixo baserrian, 1965 urteko abuztuan

Antonio Zubiaurre Zabala eta
Jose Luis Zubiaurre Andonegi semea
txahalekin eta umearekin.

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ANSORREGI
oinetakoak

erdiko kalea 9
mutriku
943 60 33 42
agerretxo@gmail.com

www.kalaputxi.eus/botikak

ZAINZAKO BOTIKAK

(gaueko 10ak arte)

AZAROA

23tik 25era Hiart Burgoa
zapatu (24) goizean, Lasuen-Elezgarai

26tik 29ra Lasuen-Elezgarai

30ean Lon Apraiz

Gauetan, egunero

(22:00-00:00):

Pilar Etcheberria Botika
Errosario kalea 26, Elgoibar

Gauetan, egunero

(22:00-09:00):

Idoia Lafuente Botika
Sostoatarren kalea 10, Eibar

ABENDUA

1 eta 2 Lon Apraiz

3tik 6ra Hiart Burgoa

7tik 9ra Amaia Zalduegi

zapatu (8) goizean, Lasuen-Elezgarai

10etik 13ra Lon Apraiz

14tik 16ra Lasuen-Elezgarai

17tik 20ra Amaia Zalduegi

21etik 23ra Hiart Burgoa

zapatu (22) goizean, Lon Apraiz

24tik 27ra Lasuen-Elezgarai

28tik 30era Lon Apraiz

31n Hiart Burgoa

MENDI IRTEERAK

abenduak 2

Ondarroa inguruetan zeharkaldia

eta bazkaria

Burumendi Mendi Elkarteak

ODOLA EMATEA

abenduak 14, 18:00etan
anbulatorioan

Gipuzkoako Odol Emaileak

A G E N D A # # # #

azaroak 24ra arte

Argazki erakusketa Zabielen
(2019ko egutegia egiteko
lehiaketakoak)

azaroaren 23tik

abenduaren 3ra

EUSKARALDIA

azaroak 24, zapatua

Bandaren kontzertua

Santa Zezilia egunekoak

13:00 zabielen (euria bada,
komenduan)

azaroak 29, eguna

Jatorri atzeritarreko inmigra-
zioa: mito eta errealtateak

abenduak 3, astelehena

Euskararen eguna

antzerkiaz
BLAI

ZABIEL KULTUR ETXKO GANBARAN

AZAROA	ABENDUA
16 HOZKAILUA HUTS TEATROA 19:00ETAN	01 •IBILALDI BAT PARKEAN ZEHAR •EUFROSINA AZTIA •BI SALTZAILE ARRARO AKELARRE ANTZ. TALDEA 19:00ETAN
18 10 URTE TOMAXEN ABENTURAK 18:00ETAN HAURRENTZAT	15 •SKETCH •AURKEZPENEGONGELA •ILEAPAINDEGIA AKELARRE ANTZ. TALDEA 19:00ETAN
25 KOADERNOA ZURI HIKA TEATROA 19:00ETAN	

MUTRIKUKO OBRATU KULTURA SAILA

*Emakumeen aurkako
indarkeriarik ez!*

abenduak 23
Elkardura eta Emakumea TAILERRA
Landa eremuak emakumeen eskutik
19:00-20:00 Oñatekoak

abenduak 29a
Lokala txukundu eta pintatu (1.00h eta 2.00hko gasteak)
18:30an 2019. Udaberria

abenduak 30a
BELDUR BARIK bidean aurkezpena
19:00an Gogelak

abenduak 31a
Lokala txukundu eta pintatu (3.00h eta 4.00hko gasteak)
18:30an 2019. Udaberria

abenduak 1a
Emakumeak eta Autodefentsa TAILERRA
Gaste txukuntzat (15-17 urte) EMA eta Kale Heriztaileen eskutik
19:00-20:00 Jatorriak

Errespetuak jarraitzea eta harreman onak eraikitzen TAILERRA
Gaste txukuntzat (12-14 urte) Udaberria eskutik
19:00-20:00 Gogelak

abenduak 1a
Custodia compartida PEUKULA eta TAPER AFARIA
Zine forum eta EMaren eskutik
19:00an Zabielen

abenduak 1a
MARGOKETA SAIOA eta HAMAIRETAKOA
18:00an 2019. Udaberria

abenduak 1a
EKIMEN NAGUSIA
19:00an 2019. Udaberria

abenduak 1a
Cubanas: mujeres en revolución DOKUMENTALA
Udaberria eskutik
19:00an Zabielen

Abenduak 23tik 29ra COPIA KINOLAKO lehiaketaren gainontzeki

www.kalaputxi.eus/agenda

egitarauak eta deialdiak: aldizkaria@kalaputxi.eus edota whatsapp 635748393

MUTRIKUKO TANATORIOA

Ntra. Sra.
de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

Uzuri
RPS 183/12

ELGOIBAR - DEBA

optika audio

DEBA, Ostolaza 7 - Tel. 943 19 21 92
ELGOIBAR, San Frantzisko 21 - Tel. 943740359

MAIDER PINTO

estetika eta terapia naturalak

Haize berriekin gatzoz!

ZERBITZUAK

TERAPIA ALTERNATIBOAK

- reflexologia, masajeak, ajuste emozionalak,
ajuste neurologikoak, naturopatia-iriologia, kinesologia

AURPEGIKO TRATAMENDUAK

GORPUTZEKO TRATAMENDUAK

DEPILAZIOAK

- argizariarekin
- orientala hariarekin
- elektrikoarekin
- diodo laserrarekin

MANIKURA

PEDIKURA

BETILEEN PERMANENTEA + TINDAKETA

BETILEEN LIFTINGA

BETILEEN LUZAKETA

MAKILLAJEAK

MIKROPIGMENTAZIOA

EGUZKIRIK GABEKO MORENOA

Zuretzat, berezia zarelako!

azaroaren 23tik abenduaren 3ra

Lehenengo hitzetik hasita
euskaraz hitz egingo dugu
ulertzen duten guztiekin.
Eta berak euskaraz edo erderaz.

Euskaraz hizketan datorrenari
igual euskaraz igual erderaz
erantzungo diogu.
Eta berak guri euskaraz egingo digu.